

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

С Т А Н О В И Щ Е

От: **доц. д-р Ивка Цакова Некова**
Университет за национално и световно стопанство, София
Катедра „Политология”, факултет „МИП”
Професионално направление: 3.3. Политически науки
Научна специалност: Политология

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по политология

Автор на дисертационния труд: **Теодор Симеонов Славев**
Тема на дисертационния труд: **„Упадък на социалния капитал при неолиберална политика”**

Основание за представяне на становището: член на научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 219 от 03.02.2020 г. на Зам.-Ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Политология”, факултет „Международна икономика и политика” в УНСС по научна специалност „Политология”, професионално направление 3.3. Политически науки. Теодор Славев е зачислен като редовен докторант съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1069/16.05.2012 г., след което продължава своята докторантура в задочна форма.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията се състои от увод, изложение в три глави, заключение, приложения и библиография в общ обем от 275 страници. Актуалността на темата прозира в самото заглавие на дисертационния труд като упадъкът на социален капитал при днешната криза на либерална/неолиберална демокрация се усеща особено силно след световната криза от 2008 г. до днес. Обектът, предметът на изследване, както основната цел и произтичащите от нея изследователски задачи са ясно формулирани и обосновани.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Считам за особено продуктивно разполагането на социалния капитал като обект на изследване в широката теоретична рамка на капитализма като система с неговите подсистеми (икономическа, политическа и социокултурна), тъй като това позволява да се проникне в дълбоката му интердисциплинарна същност. За дисертантът „водещ принцип на икономическата подсистема е натрупването на печалба на пазара, на политическата - дефиниране и защита на публичния интерес, а на социокултурната – безконфликтен трансфер и обновяване на ценности и институции” (виж с. 10 от Автореферата). Основният методологичен фокус пада върху инструментариума на политическата наука като успешно се допълва с възможностите на икономическата теория, политическата икономия, икономическата социология и политическата философия. Подобен интердисциплинарен метод (вкл. с помощта на критически, системен, ценностен, структуралистски и мрежови подходи) се оказва особено подходящ за теоретичното изясняване на социалния капитал през различни изследователски призми. А що се отнася до предмета на изследване (упадъкът на социален капитал при неолиберална политика), неолиберализмът също се разглежда в по-широк план като икономика, политика и идеология – като икономическа теория, която се превръща в политическа програма за действие и доминираща през последните десетилетия идеология (Д. Харви).

Оценявам високо ясно формулираната и реализирана успешно изследователска стратегия на Теодор Славев. Тя включва най-общо от три части: а) Преглед на научната литература по темата (като основни автори, концепции, дефиниции и тяхното систематизиране), чрез което е изведена авторска работна дефиниция за социален капитал; б) Конструиране на собствен теоретичен модел за изследване на социалния капитал през призмата на основните политически идеологии и в) Прилагане на този модел към България в годините на така нар. „преход” (определен от дисертанта като „неолиберален преход”) след 1989 г. с цел обяснение на упадъка на социален капитал в българското общество през последните 30 години. Последното е успешно реализирано чрез пилотно емпирично изследване на равнището на социален капитал в една идеологическа общност – Младежката организация на БСП.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Като сериозен научен принос на дисертационния труд оценявам решението на дисертанта да разглежда политическите идеологии (либерализъм, консерватизъм и социализъм) като инструмент за обяснение на социалния капитал. Това се оказва особено креативно начинание, защото именно през идеологическа интерпретация на основните морално-политически ценности (свобода, равенство, солидарност) се дава отговор на ключови за изследването въпроси. Такива са въпросите от типа: Защо социалният капитал под формата на колективни действия, сплотеност, доверие, кохезия и пр. в момента е поставен под въпрос? Защо е заличена разликата между лявото и дясното? Ще последва ли предефиниране на ново ляво и ново дясно при прехода от неолиберална деидеологизация към реидеологизация на обществото? Дисертантът Славев дава отговор на тези и други въпроси чрез изведените от него разбирания (либерално, консервативно и социалистическо) на социален капитал и поставения акцент върху доминиращата позиция на неолиберализма, водеща до неговия упадък.

Основният научно-приложен принос в дисертационния труд може да се открие в емпиричната проверка на конструирания авторски теоретичен модел на социалния капитал (като същност, източници и форми) върху Младежкото обединение на БСП-София през 2019 г.

Специално искам да отбележа като голямо преимущество социалната ангажираност на Теодор Славев със защитата на колективното, общо благо, неговата тревога от разпада на различни общности, заемащата критична позиция към неолибералната докса (П. Бурдийо). Поставеният от него акцент върху накърненото общо благо от самоизолирани се индивиди, преследващи единствено максимизация на печалба, заслужава поздравления. Дисертантът проявява подобна социална чувствителност, защото преди това е успял солидно да обоснове идеята, че социалният капитал може да е генератор както на социални блага, така и на социални злини (беди). Похвална за мен е и привързаността на Теодор Славев към демократичния идеал, вплътена в идеите, които предлага за изход от наличната демократична криза.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените шест публикации (4 на български и 2 на английски език, съответно в български и чуждестранни научни издания) са директно свързани с темата на дисертацията, отразявайки различни аспекти от нея. Оценявам особено позитивно публикациите, които отразяват актуалното звучене на изследваната проблематика във връзка с българския неолиберален преход.

6. Оценка на автореферата

Смятам, че представеният автореферат отразява напълно съдържанието и фиксира основните изводи от дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Като научен ръководител на Теодор Славев нямам критични бележки и въпроси по дисертационното изследване, защото в годините на докторантурата с него сме дискутирали множество такива в търсене на най-добрите решения. Горещо препоръчвам издаването на дисертацията като книга, защото смятам, че ще запълни свободна ниша в българското политологично знание по изследваната проблематика.

8. Заключение

Изразените ми позиции в настоящото становище за качествата на дисертационния труд „Упадък на социалния капитал при неолиберална политика” са основание за това, че ще гласувам убедено и категорично „за” присъждането на образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Политология” на Теодор Славев.

11 март 2020 г.
София

Подпис: .....
(доц. д-р Ивка Цакова)